D·N 18/12 1955

Utrikespolitisk forskning

Under senare tid, och särskilt efter andra världskriget, har utrikespolitiken i en rad länder framträtt som ett speciellt ämne för vetenskaplig forskning och undervisning. Främst här USA, där varje större universitet numera torde ha en lärostol i, ofta ett helt institut för utrikespolitik. Även i England och Frankrike finns ett antal professurer i ämnet. Man räknar med att på detta sätt intresset och kunskaperna skall vidgas och att både den bildade allmänheten och de inom förvaltning och diplomati verksamma skall få nyttiga impulser och fostras till ett mera klart och kritiskt bedömande.

Vad avser man med? Dels helt enkelt modern politisk, särskilt diplomatisk historia, dels undersökning av speciella problem — de engelska kolonniernas svårigheter och möjligheter har exempelvis utretts i ett antal avhandlingar —, dels analys och granskning av opinioner, idéer och begrepp på det utrikespolitiska området. Den sist berörda linjen drivs inte sällan till doktrinarism och till och med metalysik, då man söker blottlägga de "yttersta" motiven, de "egentliga" drivkrafterna för handlandet; som exempel kan nämnas Chicagoprofessorn Morgenthaus intresseteori och debatten kring denna. Men att det vetenskapliga arbetet på området stimulerat och hyfsat den allmänna debatten finns intet tvivel om. Det är betecknande att flera av det amerikanska utrikesdepartementets mest lysande begåvningar — såsom Kennan, Marshall och Halle — i arbeten av vetenskaplig karaktär strävat att fixera de väsentliga problemställningarna och motiven. Man talar rent av om en "utrikespolitikens teori", om ett system av begrepp och generaliseringar, som skall leda till större rationalitet och precision i meningsskiften och handlande.

I Sverige har vi haft mycket litet av allt detta. Inom historien har visserligen utrikespolitiken varit ett centralt område, men man har nästan uteslutande ägnat med äldre tider, till stor del därför att källorna för senare tid inte görs tillgängliga. Inom statskunskapen gjorde Rudolf Kjellén för några årtionden sedan ett försök att — i samband med utformningen av en sinnrikt men ohållbar statsteori — expropriera den moderna utrikespolitiken; hans professsuliga efterföljare har inte, eller i varje fall blott i ringa mån, fullföljt dessa storvulna uppslag. Utrikespolitiska institutet har under ledning av Yngve Lorentz, Ragnvald Lundstrom och Lennart Hirschfeldt utfört ett gott arbete, men detta har övervägande varit inriktat på populär upplysning och har inte haft någon stadig anknytning till akademisk verksamhet; dessutom har anslagen genomgående varit otillräckliga. Då vid slutet av kriget en summa ställdes till Christian Günthers förfogande för utarbetande av den svenska utrikespolitikens historia förklarades att detta verk skulle "fördjupa den utrikespolitiska debatten i vårt land" och bidra till "att klarläggas huvudfrågan i den svenska utrikespolitiken". Dessa syften har emellertid inte i avsevärd grad vunnits genom de delar av verket som hittills utkommit. Dessa delar har i huvudsak varit förtjänstfulla, konventionellt utförda översikter; analyser och reflexioner, alla slags djärkvetter har undvikits, utom i professor Gihls brillanta men omstridda avhandling om svensk politik under det första världskriget.

Här föreligger ett starkt behov av vetenskaplig expansion både för forskningens och folkbildningens skull. Ett självfallet område för arbetet är det faktiska handelsförloppet under senare tid, och här borde ökade möjligheter kunna beredas genom ändring av de dispenser från sekretessiagens restriktiva offentlighetsbestämmelser. Ett annat område är utrikesdebatten och de utrikespolitiska opinionerna; undersökningar från det andra världskrigets tid och efterkrigstiden vore av stort värde för aktuell diskussion. Men vad som krävs är inte bara sådan deskription, eller kanske riktigare reproduktion, som vi sett avskräckande prov på i ett par nyligen publicerade skrifter. Det gäller att analysera, kritisera, precisera begrepp, förenställningar och teorier. Vetenskapen har åtminstone en möjlighet att påverka debatt och därmed också handlande: att diskreditera lösligheter, bristande sammanhang, gångbara intellektuella villfarelser och vidskepelser. Vår humanistiska forskning (filosofi, historia, ekonomi, statskunskap) har på denna punkt utfört ett utomordentligt arbete, som ofta inte observeras därför att dess resultat helt enkelt är ökad rationalitet inom opinionen och i meningsutbytet. Det är ett sådant upprenanings- och renhållningsarbete som även här är det väsentliga.

De praktiska möjligheterna skall vi för dagen inte stanna vid. Det gäller först och främst att betona behovet.

Ny giv i bostadspolitiken

Något överraskande har regeringen tillsatt en ny bostadsutredning med vittgående direktiv. Vid första läsningen av dessa har Svenska Dagbladet blivit så uppmuntrat att det utdelar högsta betyg: "Flera av socialministerns formuleringar kunde lika väl ha förekommit i någon av högerns motioner eller utskottsreservationer i riksdagen." Onekligen finns det en viss täckning för påståendet. Det säger en del att den främste företrädaren för den hittillsvarande bostadspolitiken, Alf Johansson, hållits utanför förhandlingsarbetet. Någon representant för bostadsstyrelsen har inte kommit med i utredningen som expert.

Det är tydligt att man inom departementet siktar till en ny giv för samhällets bostadspolitik. I direktiven framhålls att relationen mellan hyror och inkomster avsevärt förbättrats under det senaste årtiondet. Behovet av generella hyressänkande stödåtgärder är därför inte lika stort som tidigare. De allmänna subventionerna utgår främst i form av låg räntа på de statliga lånen, vartill kommer helt ränterfria tilläggslån och vissa bidrag. För en tvårummare betyder dessa subventioner flera hundra kronor i minskade hyreskostnader. Det blir alltså en ganska kännbar höjning om de slopas.

Innebörden i socialministerns linje är kort uttryckt att samhället avskaffar de generella subventionerna och samtidigt bygger ut stödet till de grupper som bäst behöver ett sådant. I denna allmänna målsättning kan nog många instämma; meningsskiljaktigheterna uppkommer när man skall avgöra storleken och omfattningen av det bostadsstöd som även i framtiden kommer att behövas. Det är klart att en stor grupp inkomsttagare — ensamstående i den aktiva åldern och familjer utan barn — mycket väl kan klara sina bostadskostnader utan något statligt stöd. Problemet gäller framför allt barnfamiljerna. Finns det där någon mera omfattande grupp för vilken det nuvarande hyresstödet inte har betydelse vid bostadsvalet? Vi skulle knappast tro det. Även i inkomstlägen på låt oss säga 25.000 kronor kan stödets avskaffande leda till en inte önskvärd nedpressning på bostadsstandarden. Ovanför denna gräns ligger endast några få procent av barnfamiljerna. Det är därför en tvivelaktig formulering när direktiven endast uppstar familjer med begränsade inkomster som objekt för bostadspolitiken. Vore det inte med en förenklad administration möjligt att ge ett visst grundbidrag till det stora flertalet barnfamiljer i de nu subventionerade fastigheterna? Det gäller att finna en form där bidraget får direkt betydelse för bostadsvalet.

Om man jämför med en del andra länder, är samhällets bostadsstöd i vårt land inte påfallande stort; det ligger mellan 400 och 500 miljoner om året. Svenska Dagbladet utgår ifrån att "staten skall göra väsentliga besparingar genom den revision av bostadspolitiken hr Ericsson påfordrar". Vi ifrågasätter om en sådan tolkning av direktiven är riktig. Utredningen har i varje fall möjlighet att främst inrikta sig på en omfördelning av det nu utgående generella stödet. Genom att koncentrera detta på de verkligt behövande grupperna och på barnfamiljerna skulle den sociala bostadspolitiken befordras i stället för hämmas. Åtminstone hälften av den svenska arbetande befolkningen har inga barnförsörjningsbördor. Även om barnfamiljerna är förhållandevis fler i de subventionerade husen, kan det ända bli frågan om en genväg till radikal omdisponering av medlen. En sådan lärer sig väl samordna med en utbyggnad av familjepolitiken.

PRESSGRANNAR

Skatterevisionens förslag möts med surhet på två håll — i en del av Stockholmspressen och på ett som över huvud taget inte önskar skattesänkning och i högerpressen, som i likhet med högerreservanten vill ge förhållandevis mindre åt de lägre och mer åt de högre inkomsttagarna. På andra håll finner man att viktiga frågeställningar utelämnats av revisionen, som varit bunden av snäva direktiv. Den har t. ex. inte kunnat behandla skatteverkningen för barnfamiljerna i annan form än att majoriteten tagit vissa hänsyn till de gifta vid utformningen av skattesskalorna. En av de socialdemokratiska tidningar som är kritiska mot skattesänkningen är Örnsköldsviks Folkblad (s). Denna tidning drar att staten behåller medlen till förfaxtt reformpolitik:

På undervisningarnas område tränger sig kravet på en förstärkning av våra resurser fram med allt starkare förnämning i den allmänna opinionen. Det gäller både lärarlöner och lärarkrafter. Det är också frågan om att ytterligare bygga ut de skolsociala anordningarna med skolmåltider och fria läroböcker och undervisningsmaterial för olika skolstadier. Terminsavgifterna slopande hemställde redan riksdagen 1906 om. Folkbokföraren väntar sedan många år tillbaka på samhällets utvidgade stöd för sin uppgiftning. På det sociala området finns också många angelägna behov att tillgodose.

Så relativt små lättnader som de båda första majoritetsalternativen medger kan under inga förhållanden betraktas som tillfredsställande, skriver Sydsvenska Dagbladet (fp):

Majoritetens samtliga alternativ har den yttest allvarliga nackdelen, att skattelskalorna inte medför någon som helst förbättring i fråga om progressionen för inkomsterna närmast över bottenskiktet utan tvärtom en ej obetydlig försämring. Således konstroterade skattesskalor kan omöjligen framdriva den starkta arbetsvilja och deklarationsmoral samt det ökade sparande, som 1949 års skatteutredning enhälligt betonade den utomordentliga vikten av.

De snåva direktiven har gjort revisionens arbete till ett lapptyck, föreslagit är för en grupp, flerbarnsfamiljerna, klart otillfredsställande, framhåller Skånska Dagbladet (sf):

Revisionen resonerar som om de gifta bestod av en homogen grupp. Det är en ren fiktion. Det är utan tvivel en orättvisa att de barnlösa och ett-barnsfamiljerna får lika stor skattelättnad som flerbarnsfamiljerna. De senare, som har en mycket större försörjningsbörda, borde ha fått en större sänkning av skatten. Denna fråga berör inte kommittén en gång. Den tycks inte ha hört talas om familjebeskattningens betänkande. Skattelättningen blir därmed förfuskad. Det spörjes nu vad familjeministerns fru Lindström kan göra. Hon bör vara medveten om att här hållor ett tillfälle att förbättra flerbarnsfamiljernas ställning på att försätta.

Fru Lindström får nog i detta sammanhang spela rollen av spare i trandsdansen.

Ledningen för de fruodernade polisorna har ända sedan bryiningen med Svenska poliaförbundet gång efter annan avvisat så skrämmande fackliga oerfarenhet att man kunde vänta ett katastrofalt slut, skriver Aftontidningen (s):

Man borde emellertid ha kunnat förutsätta att deras långvariga kamp skulle ha givit den tillräcklig erfarenhet för att organisera en helderssan rytmitt. Och uppenbarligen var det Tage Pehrssons avsikt, men hans aktion misslyckades som bekant och han straffades med avsättning från posten som ordförande i Poliaföreningen Kamraterna i Stockholm. Det återstår nu att se om halstarigheten hos den kvarvarande ledningen är så stor, att den helire låter sina kamrater förlora betydande inkomster och utsikter till befordringar än att erkänna sin oförmåga som förhandlare och fackliga ledare.

Sedan ledningen i förra veckan vägrade att ens skicka ut förslaget på omröstning bland medlemmarna har den hamnat i en återvändsgränd, där det inte finns minsta utsikt att synerera vidare. Först efter ordföranden Pehrsson hade tillräcklig strategisk blick att undvika den situationen.

Göteborgsdråpare fick 6 års straff

För dråp under synnerligen förmildrande omständigheter, ströd och grov stöld dömde Göteborgs rådhusrätt på tordagen 18-årige tidskrivaren Jan Henry Carlsson-Käsnhage till sex års straffarbete.

Kännhage berövade natten till den 2 augusti 45-årige trädgårdsarbetaren Agnar Elis Lundgren livet genom att slå honom i huvudet med en järnten. (TT, Göteborg.)

Sinolog gör avhandling i Kina Trebarnsfamilj till Peking

Fil. lic. Göran Malmqvist med fru Ningtsu och en av sönerna.

Från Dagens Nyheters korrespondent

Det blir ingen kurs i kinesiska i Uppsala till våren, trots att 2.000 kr. anvisats till detta ur universitetets reservfond. Den unge sinologen fil. lic. Göran Malmqvist fick visuta så länge på svar om det begärda anslaget att han i stället accepterat en tjänst som tolk vid svenska ambassaden i Peking under två år. Den 6 januari startar han resan med kinesiska frun Ningtsu och de tre svenskfödda barnen Anders, Per och Gunnar.

— Kinesiska eller sinologi, som ämnet officiellt heter är trots allt inte så exklusivt som man kanske tror, säger licentiat Malmqvist. Till kursen 1951—1952 anmälde sig 57 deltagare och hälften genomförde kursen i dess helhet, som omfattade främst klassiska texter på pekingkinesiska.

Licentiat Malmqvist väntar sig mycket av kontakten med den kinesiska forskningen på ort och ställe och tänker avsluta arbetet med sin doktorsavhandling där. Redan nu är ungefär halva avhandlingen tryckfärdig och resten skickar han från Peking. När han kommer hem om två år räknar han med att ganska omgående kunna disputera.

Fru Ningtsu hälier på att packa för flyttningen, något som hon har en viss rutin på vid det här laget. Av fem år hon varit borta från Peking har familjen också hunnit bo i London i två år. Kinesiskan har hunnit bli en väl acklimatiserad uppsalienskas och talar utmärkt svenska. 4-årige Anders vägrar bestämt att tala den flytande engelska han lärde sig i London. Hans och 5-åriga broderns Pers perfekta svenska kommer väl att blandas med kinesiska under de kommande två åren.

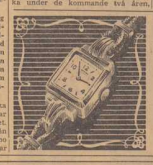

Taxiskytten dömd till tre månader

— Det var bra att landsfiskalen kom för de har skjutit på mig och jag behöver hjälp. Så yttrade sig den för det skarpa skottet i taxiblicken i Kilafors håktade grundläggningsarbetaren då landsfiskal Sörnborg-Pettersson träffade på honom på landsvägen efter det han skjutit det andra skottet efter en förbifarande bil.

Vid huvudförhandlingen på lördagen sade mannen att han inte visste vare sig ut eller in och inte heller kunde minnas något från händelsen. Att han hade konsumerat stora mängder sprit och kommit i delo med en arbetskamrat kom han dock ihåg. Liksså att han uppmanat chauffören Pettersson att köra honom hem efter gevåret. Att han skulle ha yttrat att han "skulle knäppa dem" kunde han inte minnas.

Det framgick av polisrapporten att ett ganska vilt slagsmål föregick beslutet om att åka hem efter gevåret. Sedan chauffören och kamraten försvunnit hade mannen gått till en gård och sökt låna ammunition till sitt gevär. Då detta misslyckades återvände han till bostaden och hämtade en älgstudsare och det var denna han hade i handen när polisen anlände. Han förklarade inför rätta att han faktiskt trodde att han var beskjuten.

Rätten dömde honom till tre månaders fängelse villkorligt. Dessutom åladea han spritförbud i minst tre år. (DN, Bollnäs.)

men vilket idiom 5 månader gamle Gunnar kommer att få före återkomsten till Sverige undandrar sig föräldrarnas bedömande.

DAGENS NYHETER

TEGELBACKEN, STOCKHOLM
Telefon 22 40 00
för riksanstalt: 22 40 20
Telegramadress: *Dagenyheter*
Postgiro: 1816 (för annonser) nummer 1817 (för prenumeration)

Chefredaktör: Herbert Tingsten (Träffas säkrast kl. 13.30—14.30)
Politisk huvudredaktör: *Leif Kihlberg*
Redaktionschef och ansvarig utgivare: *Sten Hedmen*

Dagens Nyheters Aktiebolag
Verkst. direktör: *Helge Heidbern*

PRENUMERATIONSPRISER
A — Stockholmsupplagan

	Stor-Stockholms tidningsområde	Övriga landet
Månad	kr. 6:75	6:25
Kvartal	kr. 19:75	18:25
Halvår	kr. 39:—	36:—
Helår	kr. 78:—	72:—

ANNONSPRISLISTA
daterad 1/1 1955 tillhandahålles på begäran.

Från startan nr 20654
Dagens Nyheters tryckeri, Stockholm 1955

Storlarm för ryss på svenskt vatten

En rysk trålare på omkring 300 ton och med troligen 20 mans besättning som legat för ankar på svenskt vatten i Skälderviken har orsakat stort larm hos kustbevakningen.

Innan patrullbåtarna på lördagen kommit till platsen hade trålaren emellertid försvunnit, Larm har nu utgått till alla postieringar för att man skall ta reda på var trålaren befinner sig. (DN, Hälsingborg.)

UR-REALISATION 20—50 % prisnedsättning
fantastiskt billiga priser
Schweiziska Urindustrienens kvalitetsur med allrikstäckning mot skada och förlust under 1 års garantitid. Flera hundra modorna med utexkinans tinesser utsustade ur

UTFÖRSÄLJES
— Köp julklappar av toppkvalitet. Utnyttja detta enastående tillfälle

DAGGDJUR FRÅN HELA VÄRLDEN av Francois Boutière
Klotbd 58:— Hfr. bd 72:—
FORUM
Ett enastående bildverk — en ständig uppslagsbok
Hela familjen önskar sig
Den har alla glädje av!

DET ÄR SANNING ATT VI LÄMNAR 10—30 % RABATT
å riktpriserna (KATALOGPRISERNA) inom fotobranschen
Vi för EXAKT samma varor som övriga fotohandlare
1 års garanti å alla varor över 100:—. Vi för allt inom branschen.

	Riktpris Wiberg, pris		Riktpris Wibergs pris
Agfa Isolette 6×6 1:4,5	89:—	74:—	
Zeiss Contina	187:—	165:—	
Zeiss Movikon 8 mm	455:—	395:—	
Kodak Retina I B	275:—	240:—	
Kodak Retina III B	605:—	540:—	
Leica M 3 Summicron	1.520:—	1.350:—	
Rolleicord V Xenar	455:—	400:—	
Vito III Ultron 1:2	545:—	480:—	
HASPE förstoringsapparat 6×6	195:—	24×36 do 175:—	
Färgfilm Agfa		15 % rab.	
Eumig Projektor P 8	372:—	335:—	
Projektor Nizo	648:—	580:—	
Leitz Prado 150	295:—	265:—	
Zeiss Ikolux ol modeller		10 % rab.	
Agfa Movector 5×5	345:—	320:—	
+ 1.000-tals andra kameror och projektorer m. m. med samma rab			
Haspe Projektor 5×5 115 w.	115:—		

FOTO WIBERG Tel. växel 41 01 00
Storgatan 25 hörnet av Grevgat. Karlavägen 61 vid Kungsgat. 69 vid Kungsbroplan
Amatör FOTOGRAFEN
FotoAmatörer, 2 nya fotoblixtlingar m. Haselbl.-kamera och ca 5.000:—
Läs den intressanta artikeln om FOTOMONOPOLET

JUL- och LEKSAKER
för 50.000:— bortslumpas med
20—50 %
rabatt. Bilar, båtar, flygm., djur. tigrar, lejon, björnar m. m.
Endast Linnégat. 41. Tel. 67 94 75.

Jultomten - bär gamle bän - kommer med musik igen

PIANON och FLYGLAR
Låt ungdomarna lära sig spela piano...
Är Ni i valet och kvalet om köp, så kontakta oss och tag del av vårt förslag.
Gör slag i sak[illegible] redan i dag!
Vi har goda märken att erbjuda till hyggliga priser och synnerligen goda betalningsvillkor.

Ett litet DRAGSPEL ger stor glädje...

PIANODRAGSPEL MIGNON 17 tang., 8 bas. .. 75.—
"SONETT 32" 2-klr., 26 tang., 32 bassr 195.—
"SONETT 40" med ett ..... 245.—
2-klr., 26 tang., 40 bassr med 3 disk.-reg., med ett ..... 245.—
SONETT 2640 3-körigt 26 tang., 40 bas., 5 disk.-reg. 365.—

METRONOMER av gott tyskt fabrikat.
Utan klocka 30.—
Med klocka 44.—

En "gammal" nyhet Magebburger-dragspelen
10 tang., 2 bas, 2 "smörjkopp." .. 54.—
10 tang., 2 bas, 3 "smörjkopp." .. 64.—

BLOCKFLÖJTEN blir en bra sak åt pojken eller flickan.
Pepino 4.75
Märke E. N. 8.50
" E. N. II 10.50
" Solist 13.50

"SONETT" (Blockflöjten)
Sopran- i "C". I kartong med rengöringsväska 14.50
alt.- i "F" m. klaff ..... 28.—
tenor- i "C" m. klaff ... 56.—
bas, i "F" m. klaff ..... 169.—
Blockflöjterna äro lättblåsta — renstämda — prisbilliga.

Goda skolviolner Efter ett omsorgsfullt urval ha vi fått fram goda Violiner, som trots låga priser tillfredsställer stora anspråk.
N:r 1/8, Stradivariusmod. med alät botten i dunkelbrun färg 35.— 45.— 75.—
N:r 1/7, Dito med stålsträngar och finstämmare för alla 4 strängarna ..... 84.—
Sträkar med ekta tagel 8.— 12.— 16.—
21.— 27.— 34.— 45.— och högre pris.

"SONETT" DRAGSPEL
1-radigt med 10 tangenter och 4 bassr, a. k. wienermodell .. 65.—
2-rad., 21 tang., 8 bassr .. 110.—
2-rad, 21 tang, 8 bas, 3-klr. 185.—

MUNSPEL goda kvaliteter
KROMATISKA:
Worlds-Master, 40 stäm. 14.50
" " 48 " .. 19.50
Vanliga modeller:
Piccola 20 stäm. mess. platt 3.65
Större 20 stäm. MUSIC-Master 3.90

Violinetuier ..... 26.— 34.— 38.— 78.— och högre pris.

Ackord-Zittra "HARPOLEK"
Vacker dekor i form av ett vikingaskepp i färgerna röt, grönt o. guld samt vackert ornament kring ljudhålet. Varje zittra förpackad i stadig pappkartong. Stämnyckel medföljer.
7 ackord ..... Kr. 68.—
8 " ..... " 74.—
9 " ..... " 79.—
10 " ..... " 85.—
16 " hopfällbar " 138.—

"SONETT" 70"
8-radigt, 70 tang., 80 bassr, 2-körigt, silkt klaviatur. Kraftig, gedigen konstruktion. Färg: Gräfilmi cellulolid.
I att medföljer ..... 425.—
Konstnärsspel upp till .. 2.000.—

Knapp-dragspel

NOTSTÄLL
Bordmodell, förnickl. 6.75
Golvmodell, förnickl. 14.50
Golvmodell, brons- 17.50

GITARRER Bra instrument fr. 98.—

MANDOLIN "SONETT" En god skolmandolin med violinmensur. Välvd i botten.
N:r 2 mörkpolerad ..... kr. 49.—
N:r 2 7-delad, ljus ..... kr. 59.—

CELLO skolinstrument 1/2-storlek 220.— fältstre, med helt ehrehallsgarnityr, 3/4 o. 4/4 ..... 375.—
Utsökta cellostråkar kr. 28.— 38.— 48.— 67.— och högre pris.

TRUMPET MÄSSING
Ett utmärkt instrument, lättblåst ..... 180.—
Etui ..... 38.—
Stor sortering i blåsinstrument.

TILL LANDSORTEN MOT POSTFÖRSKOTT
Gottfr. Johansson Musik
En gammal god inköpskälla
Järntorget
VASTERLÄNGGATAN 78 Tel. 20 21 21, 21 71 39.

Vår SKIVBAR till Er tjänst

© Tingstensamlingen Publicerad med tillåtelse av Dagens Nyheter AB.